

SPOMEN - PODRUČJE
J A S E N O V A C

PROGRAM RADA SPOMEN-PODRUČJA JASENOVAC
ZA 1989. GODINU

I MUZEJSKA DJELATNOST

a) P r e z e n t a c i j a

Rad na prezentaciji Spomen-područja Jasenovac u najvećem dijelu je vezan za rad sa posjetiocima Spomen-područja, a manje sa njegovim predstavljanjem vani.

Broj posjetilaca Spomen-područja opada i u posljednje tri godine je znatno manji od planiranog. Kako je za devet mjeseci u 1988. godini spomenični prostor obišlo svega 120.000 ljudi, za narednu godinu ne možemo planirati više od 150.000 posjetilaca.

Bez obzira na broj posjetilaca, svakodnevni rad na prezentaciji je osnovni zadatak radnika u muzejskoj djelatnosti, a cilj je da svaki posjetilac, u relativno kratkom vremenu koje provede na Spomen-području, sazna što više o događajima koji su se na ovim jasenovačkim prostorima zbili za vrijeme II svjetskog rata.

Obilazak spomeničnog prostora, razgledanje muzejske postavke, gledanje dokumentarnog filma uz informaciju o logoru, obavezni su sadržaji koje nudimo našim posjetiocima.

Pokretna izložba " Koncentracioni logor Jasenovac 1941 - 1945 godine " praćena dokumentarnim filmovima " Krv i pepeo Jasenovca ", " Evandelje zla " i " Kula smrti " bit će postavljena u 10 mjesta u SRH, SR BiH i SAP Vojvodini. Interes za izložbu je velik i još uvijek nismo u mogućnosti da je postavimo u svim zainteresiranim sredinama, ali vodimo računa da se poštiva redoslijed zainteresiranih.

b) S a k u p l j a n j e i o b r a d a m u z e j s k e g r a d e

Još uvijek mnogi događaji iz logora nisu istraženi, kao ni stradanja stanovnika iz okolice Jasenovca, pa će trebati na tome zadatku intenzivno raditi. Prije svega istražiti logore Jasenovac i Staru Gradišku sa filijalama, kao i Lepoglavu:

- vršiti prikupljanje originalnih dokumenata, fotografija i trodimenzionalnih predmeta iz logora,
- snimiti mještane sela: Jasenovac, Ušticu, Donju Gradinu, Jablanac,

- izvršiti istraživanja u Domaljevču (selu čiji su mještani u ratu naseljavali selo Mlaku),
- raditi na prikupljanju arhivske građe u Arhivu Hrvatske, Arhivu grada Sarajeva, Povijesnom muzeju u Zagrebu,
- obraditi i evidentirati prikupljenu građu,
- u suradnji sa preživjelim logorašima i Sekcijama logoraša prikupljati pisana sjećanja uz snimanje na magnetofonsku vrpcu, popuniti Upitnike za žive i žrtve, te izraditi spiskove stradalih u logoru.

c) Ostali poslovi

U narednoj godini predstoji nam još nekoliko značajnih aktivnosti iz domena muzejske djelatnosti:

- priprema naučnog skupa "Stradanja Jugoslavena u II svjetskom ratu" koji će se održati u Jasenovcu 1989. godine (april).

Naučni skup organiziraju: Institut za savremenu istoriju iz Beograda koji je nosilac Saveznog projekta: "Jugoslaveni u fašističkim zatvorima, zarobljeničkim i koncentracionim logorima i pokretima otpora drugih zemalja u II svjetskom ratu", Centar za povijest Slavonije i Baranje iz Sl. Broda (nosilac projekta "Jasenovac") i Spomen-područje Jasenovac uz suradnju drugih Instituta za historiju iz Jugoslavije.

- rad na muzejskoj postavci u "logorskom vlaku",
- postaviti tematsku izložbu "Stradanja u ćelijama smrti logora Stara Gradiška", povodom dana oslobođenja Gradiške 24.4.
- priprema materijala za izdavačku djelatnost u biblioteci "Poruke".

d) Izdavačka djelatnost

U 1989. godini planiramo izdati:

1. Prvonagrađenu poemu po natječaju za revolucionarnu poemu u 1988. godini u tiražu od 2.000 komada,
2. Vodič kroz Spomen-područje Jasenovac u tiražu od 10.000 kom.
3. Katalog muzejske postavke

Za ovako programirane radne zadatke potrebni su slijedeći kadrovi:

Memorijalni muzej Jasenovac-Stara Gradiška - 3 kustosa, 2 vodiča, 3 prodavača i 1,5 radnik na održavanju čistoće.

Ukupno: 9,5 radnika.

II MANIFESTACIJE

1. Već tradicionalna manifestacija "SUSRET MLADIH" održat će se u aprilu 1989. godine povodom proboja posljednje grupe zatočenika iz zloglasnog jasenovačkog logora. Uz prigodan govor,

predstavnik SR Hrvatske, izvest će se i kulturno-umjetnički program kod spomenika - Cvijeta.

Istovremeno se na ovim prostorima održava i književna manifestacija "BRATIMLJENJE PJESME I RIJEKE" koja okuplja književnike iz cijele Jugoslavije. Njeni učesnici održavaju susrete sa narodom pet komuna potpisnica Društvenog dogovora, uz centralno književno veče i obilazak prostora.

Po osmi puta će se sa Spomen-područja javiti i radio amateri. Do sada su uspostavljene radio veze iz Spomen-područja sa svim kontinentima i mnogim zemljama svijeta i prenesene istine o događajima koji su se ovdje zbivali za vrijeme II svjetskog rata.

2. U povodu dana oslobođenja Stare Gradiške - 24.4.1945. god. održava se tradicionalna komemoracija žrtvama logora Stara Gradiška, na kojoj se okuplja velik broj preživjelih logoraša, porodice stradalih, omladina i građani komuna Bosanske i Nove Gradiške. Na ovom skupu govorit će predstavnik preživjelih logoraša, a potom će se izvesti kulturno-umjetnički program.

3. I ove godine, kao i svake do sada, povodom DANA BORCA 4.7.1989.godine održat će se komemoracija žrtvama jasenovačkog logora u organizaciji Spomen-područja Jasenovac i pet komuna potpisnica Društvenog dogovora. Uz prigodan govor i kulturno-umjetnički program, koji će se odvijati ispred Memorijalnog muzeja, učesnici ovog zbora običi će spomenični prostor i grobišne lokalitete u Jasenovcu i Donjoj Gradini.

III ODRŽAVANJE PROSTORA

Košenje zelenih površina - 125 ha, nasipa, kanala, obrezivanje i okopavanje nasada, sakupljanje lišća, održavanje pasarele, logorske pruge, humki, bazena u spomeniku, jezera, parkirališta i sanitarnog čvora osnovni su i svakodnevni zadaci radnika zaposlenih na ovim poslovima.

Prostor logora III - Ciglana, u čijem se centralnom dijelu nalazi spomenik - Cvijet, intenzivno se održava i zahtjeva stalnu prisutnost radnika.

Potrebno je u narednoj godini sa stručnjacima za hortikulturu uraditi program po kome bismo sve nasade u prostoru doveli u red, pravilno provodili zaštitu, izmjenili sadni materijal, navezli zemlju oko sadnica da se zaštiti korijen i spriječi sušenje biljke i izvršili druge potrebne radnje.

Lokaliteti Krapje, Uštica, Krndija, Mlaka, Jablanac, gdje se nalaze masovne grobnice žrtava jasenovačkog logora, održavat će se

prema potrebi (sječa šiblja, košenje trave, sakupljanje lišća u jesenskom periodu).

U Staroj Gradiški je potrebno održavanje spomenika žrtvama fašističkog terora i košenje groblja, dok se " Kula " nalazi u fazi sanacije.

Na zadacima održavanja spomeničnog prostora zaposleno je 8,5 radnika.

IV OPĆI I ZAJEDNIČKI POSLOVI

Ovdje su sadržani poslovi i radni zadaci inokosnog poslovnog organa, upravno pravni poslovi, poslovi ONO i DSZ, finansijsko-računovodstveni i plansko analitički poslovi, kao i poslovi organa upravljanja.

Kako je u toku procedura oko donošenja Zakona o Spomen-području Jasenovac u 1989. godini bit će potrebno uskladiti sve normativne akte i izvršiti registraciju radne organizacije.

Potrebno je izvršiti pripremu, organizaciju i održavanje VI Susreta memorijala NOB-e Jugoslavije, čiji će domaćin u 1989. godini biti Spomen-područje Jasenovac.

U opće i zajedničke poslove spada i priprema sjednica Savjeta i Odbora Savjeta, kao i ostalih sastanaka vezanih za rad Spomen-područja Jasenovac.

Za obavljanje ovih poslova potrebno je 7 radnika.